

Dokončenie zo s. 6 ➔➔➔

„majetnosťou národa“, ktorému adresoval svoj odkaz „Bedlivý Luborod“ (ako konštatoval J. M. Hurban 1881 v *Slovenských pohľadoch*).

Ak by sme heglovsky preskočili čas a pripomenuli si udalosť na počesť filozofa „objektívneho ducha“ v Berlíne pred desiatimi rokmi a takisto takmer paralelné udalosti osláv 190. výročia slovenského „velikána“ Štúra v Modre, ako zásah polície komentuje v protestnom liste predstaviteľom vládnej moci popredná umelkyňa E. Kristinová, nemohli by sme poprieť diferencované pôsobenie „ducha“ a „antiducha“.

Nemeckí intelektuáli vtedy na počesť filozofa vydali manifest proti úpadku „duchovných vied“ (*Geisteswissenschaften*), tento heglovský termín by sme u nás preložili ako „humanitné vedy“ – *Manifest der Geisteswissenschaften*. Manifest sa definuje ako výsledok argumentov proti oslabeniu pozície filozofie, teológie, kulturológie a ostatných spoločenských vied v modernom systéme vedy a vzdelávania (30. 11. 2005).

Manifest popredných mysliteľov, vedcov, pedagógov poukazuje na negatívne dôsledky partikularizácie vedy, myslenia, nivelizácie historizmu, pragmatizácie, vzdelávania, vystupuje proti búraniu Heglovej stavby klasického nemeckého idealizmu, objektívneho ducha – vôbec detronizácii filozofického myslenia, vedomia komplexných súvislostí poznávania s nárokmi na pravdu transdisciplinárnych kompetentností – „sveta s centrálnou perspektívou“. Manifest sa opiera o pochybnosti, ktoré vyslovil už pred časom u nás málo známy, ale v cudzine o to renomovanejší sociológ a teoretik systémov – mediálnej komunikácie Niklas Luhmann, či moderná a postmoderná spoločnosť vôbec zameriava svoje centrálné orgány na sebaopozorovanie, či sa neuspokojuje s vedľajšími otázkami. Od nástupu posthegelianizmu historické disciplíny doslova odbúravajú svoje duchovné poslanie – ideu pravdy. Manifest polemizuje so súčasnou kulturológiou, ktorá ohrozuje „objektívneho ducha“. Pátos „objektívneho ducha“ núti vedecké dejiny a dejiny vedy, aby akceptovali paradigmu, axiómu, podľa ktorej duchovné vedy nie sú iba empirické bez filozofických impulzov, bez filozofie ducha. Manifest takto postuluje kompenzáciu historickej paradigmy filozofickou, ktorá sa nebude poklonkovať súčasným bôžikom (podrobnejšie Lothar Müller: *Hegels neue Herrscher, Süddeutsche Zeitung*, 2005, č. 277, s. 14).

Ako vidieť, ani v epoche post-, posthegelianizmu, „Post-Wahrheit“ (postpravdy), keď je dovolené všetko („anything goes“), aktuálny manifest intelektuálov, ktorí si ešte uvedomujú fenomén rozumu, ducha, odkaz filozofa Hegla a modifikovane jeho žiaka Štúra celkom nezánikol, nechal sa pohltiť formálnym zaklínaním vedeckosti, ktoré sa redukuje na účelové služby ekonomizmu a v skutočnosti podporuje „vyháňanie ducha“ z kultúry, vzdelávania, spoločnosti a jej politiky, ba dokonca z náboženstva, ako to predvídali už nemecko-americký filozof E. Voegelin, ktorý si všimol – nadväzujúc na tézu kulturológa M. Webera o „odčarívaní“ chápania sveta –, že vyúsťuje do fatálnych náhradných riešení, keď sa instrumentalizovaná veda povyšuje na zjavenie a politika s ekonomikou na stvoriteľa (ako to potvrdzuje čoraz častejšie používaný slogan „stvorili sme“ – napr. novú edíciu auta): jednostranná sekularizácia vedie k sakralizácii banálneho ateizmu a reprezentantov jeho moci. Aj keď súčasne historické povedomie vôbec a profesionálnych historikov osobitne imituje heglovskú sovu Minervy využívajúcu prítmnie, zahmlievanie celku reality, skúseností ľudstva, európskych národov, kultúr, posolstvo našich jubilantov aj ako posthegelianov, našepkáva otázky, či naozaj chceme stratiť výdobytky demokracie, nesporné hodnoty európskeho osvietenstva, kristianizácie, jedinečnosti európskej kultúry ako jednoty v rozmanitosti jazykov a ich významovej semioniky, rozmanitosti hlasov, či sa myšlienka pokroku má redukovat' na inovácie technológií.

V procesoch expandujúcej sekularizácie sa nielenže stráca pojem Boha, stráca sa aj heglovská idea rozumu, objektívneho ducha, sebevedomia človeka ako *homo sapiens*, *zoon politikon*, *homo culturalis*. Nahrádza ju idea novopohanskej sakrality.

Celoslovenský seminár o rozvoji vidieckej turistiky a agroturistiky v SR a EÚ v Hokovciach a návšteva zástupcu Európskeho združenia agroturistiky na Slovensku

OŽIVIŤ VIDIECKU TURISTIKU

Rešpektovať pripomienky profesijných zväzov a samospráv

Diskutujúci upozornili na nedostatočnú podporu malých podnikateľov vo vidieckej turistike v rámci Programu rozvoja vidieka na Slovensku. SZVTA je jedným z najstarších profesijných zväzov v cestovnom ruchu i agrokomplexe na Slovensku, ktorý, ako uviedol jeho predseda Š. Piri, presadzuje potreby a záujmy podnikateľov vo vidieckej turistike i vo vzťahu k štátnym inštitúciám. Aj preto navrhol, aby sa pri posudzovaní a prijímaní projektov zohľadňovali pripomienky zástupcov profesijných zväzov, samospráv, ktorí najlepšie poznajú problémy a potreby rozvoja vidieka. Ako konštatoval, z viacerých projektov, ktoré predložili podnikatelia v oblasti vidieckej turistiky a agroturistiky, Poľnohospodárska platobná agentúra na MPRV SR schválila len minimum. Kým v minulosti MPRV SR finančne podporovalo vzdelávanie, propagáciu a iné aktivity v rámci SZVTA, dnes takáto priama podpora chýba. V diskusii vystúpili podnikatelia Ján Gondek z Pienin, František Hadušovský z Agrofarmy pri Spišskom hrade, Mária Zálešáková z Hornej Marikovej, Ivan Zubaj z MVC i podnikatelia z ďalších regiónov Slovenska a predniesli konkrétne námety na zlepšenie ekonomických podmienok podnikania vo vidieckej turistike i v činnosti SZVTA.

Pri príležitosti 25. výročia založenia Slovenského zväzu vidieckej turistiky a agroturistiky (SZVTA) sa uskutočnil v Hokovciach pri Dudinciach 12. 10. t. r. celoslovenský seminár *Vidiecka krajina, miesto, kde ľudia žijú, pracujú a oddychujú* so zameraním na trendy rozvoja vidieckej turistiky a agroturistiky na Slovensku a v Európskej únii. Vzácnym hosťom seminára bol generálny sekretár Európskeho združenia agroturistiky (EUROGITES) so sídlom v Štrasburgu Klaus Ehrlich, účastník Európskeho fóra cestovného ruchu usporiadaného v Bratislave v rámci predsedníctva Slovenska v Rade EÚ. Na seminári v Hokovciach, ktorého sa zúčastnilo vyše 70 slovenských podnikateľov vo vidieckej turistike, členov SZVTA, miestnych akčných skupín, zástupcov územnej samosprávy i organizácií tretieho sektora z regiónov Slovenska, vystúpili odborníci z Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR (MPRV SR), Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, Slovenskej agentúry pre cestovný ruch (SACR), Agentúry pre rozvoj vidieka v Nitre (ARVI) a ďalších inštitúcií. Účastníkov privítal predseda SZVTA Štefan Piri a prihovorili sa im aj zástupcovia tretieho sektora – za Vidiecky parlament na Slovensku Mária Behanovská, za OZ MAGNA VIA Jozef Húska, za OZ Pomoc vidieku z Lučenca Bronislava Nyesteová, za Združenie Malokarpatská vínná cesta Anna Pichová, za Slovenskošvajčiarske združenie pre rozvoj cestovného ruchu Peter Patúš a za Európsko-slovenské združenie agroturizmu a turizmu Miroslav Babinský.

Predsedníctvo seminára SZVTA v Hokovciach. Sprava: Ing. Marián Bujna, generálny riaditeľ SACR, Štefan Piri, predseda SZVTA, prof. Ing. Peter Patúš, PhD., Klaus Ehrlich, generálny sekretár EUROGITES

Rezervy pri propagácii v zahraničí a v legislatíve

Osvetu medzi občanmi v úsilí zvyšovať záujem o pobyt na vidieku na Slovensku by mali šíriť aj miestne akčné skupiny a oblasťné organizácie cestovného ruchu. Postupovať by sa malo podobne ako napr. v Poľsku, kde podniky podporujú domáce pobyty aj finančne. SACR má možnosť pomôcť pri propagácii vidieckej turistiky, agroturistiky v zahraničí, podobne ako propaguje slovenské kúpele na výstavách cestovného ruchu. Na zvýšenie kvality poskytovaných služieb treba udeľovať znaky kvality tak ako v Rakúsku, čo už SZVTA začal realizovať v roku 2000. Rezervy sú v spolupráci podnikateľských subjektov vo vidieckej turistike pri presadzovaní zákonov na podporu podnikania na vidieku. Príkladom je Poľsko, kde DPH na potraviny je nižšia ako na Slovensku, čo nás znevýhodňuje najmä (no nielen) v pohraničných regiónoch.

Ocenili najúspešnejších podnikateľov a popularizátorov vidieckej turistiky

Činnosť najúspešnejších podnikateľov vo vidieckej turistike ocenil SZVTA na seminári pamätným listom. Medzi ocenenými osobnosťami boli pedagógovia, popularizátori vidieckej turistiky, odborníci vo vidieckom cestovnom ruchu a agroturistike a dlhoroční partneri SZVTA Juraj Kerekeš, Jozef Húska, Mária Behanovská, Marián Bujna, Ján Babinský, František Mach, Peter Patúš, Rudolf Haspra, Bronislava Nyesteová, Mária Strížová, Zuzana Dužeková, Michal Gergel, Dušan Mozoľa a ďalší. Ocenenie si prevzali aj dlhoroční úspešní podnikatelia vo vidieckej turistike a agroturistike Ján Gondek, Karol a Mária Zálešákovci, Štefan Piri, Ivan Zu-

baj, Milan Pavelka, František Hadušovský, Anna Glejdurová, Miroslav Babinský, Milan Turac a iní. Ocenenie dostali aj neprítomní Miroslav Bolvanský, Jozef Kondela, Roman Janoušek, Michal Borsík, Anna Beniková, Rudolf a Jozefína Kučákovci, Anna Jajcayová, Voj-

V pléne seminára boli aj ocenení podnikatelia vo vidieckej turistike Mária a Karol Zálešákovci z Hornej Marikovej, František Hadušovský s manželkou z Hodkoviec pod Spišským hradom, Ján Gondek z Lesnice v Pieninách.

slavom Ehrlichom za účasti viac ako tridsať starostov a podnikateľov v cestovnom ruchu z Malokarpatského regiónu. Zorganizovala ju Oblastná organizácia cestovného ruchu Malé Karpaty (OO CR) a Nezisková organizácia roz-

Návšteva Cechu husacínárov v Pivnici u zlatej husi v Slovenskom Grobe

tech Tlčík, Darina Tomajková, Katarína Flachbartová a ďalší. Pamätný list udelili i Bohumilovi Urbánikovi z *Roľníckych novín* a Štefanovi Cifrovi z *Literárneho týždenníka* za dlhodobú propagáciu vidieckej turistiky na Slovensku.

Beseda starostov a podnikateľov v Penzióne Harmónia v Modre

V nadväznosti na seminár v Hokovciach sa 13. 10. uskutočnila v Penzióne Harmónia v Modre beseda s gene-

ralným sekretárom EUROGITES Klausom Ehrlichom za účasti viac ako tridsať starostov a podnikateľov v cestovnom ruchu z Malokarpatského regiónu. Zorganizovala ju Oblastná organizácia cestovného ruchu Malé Karpaty (OO CR) a Nezisková organizácia roz-

voja vidieckej turistiky v Modre. Hostia sprevádzal čestný predseda SZVTA František Mach. Organizátori pre hostia pripravili návštevu Slovenského Grobu, kde sa stretol s členmi Cechu husacínárov Annou Jajcayovou, Dankou Kisslingovou a jeho predsedníčkou Helenou Minarovičovou. Primátor Modry Juraj Petrakovič a riaditeľka OO CR Malé Karpaty Elena Palčáková zoznámili hosta so zámermi rozvoja cestovného ruchu v meste i regióne. Po spoločnom obede v reštaurácii U richtára v Modre

Pozitívne hodnotenie i kritická reflexia našej vidieckej turistiky

Pred 20 rokmi, keď navštívil Slovensko vtedajší prezident EUROGITES Erik Jordan z Belgicka, zúčastnil sa aj na stretnutí pri zakladaní Združenia Malokarpatská vínná cesta.

V tom čase vykonal exkurziu po slovenských regiónoch aj terajší hosť Klaus Ehrlich, ktorý vypracoval správu o stave agroturistiky na Slovensku aj s návrhmi na ďalšie smerovanie podnikania v našej vidieckej turistike. So skupinou španielskych expertov sa zúčastnil exkurzie na Liptove, Orave, vo Vysokých a Nizkých Tatrách i na Malokarpatskej vínnej ceste v Modre. Vtedy bola sídlom Združenia podnikateľov v agroturistike Slovenska Modra. K. Ehrlich tak nadobudol možnosť porovnať zmeny, ktoré nastali na Slovensku za dve desaťročia. Pozitívne zhodnotil dosiahnuté zmeny v kvalite poskytovaných služieb a vyzval na intenzívnejší rozvoj vidieckej turistiky. Vyzdvihol aj gastronomické ponuky a ubytovacie

možnosti v Slovenskom Grobe, aktivity Združenia Malokarpatskej vínnej cesty a najmä kvalitu vyrobených vín na Slovensku. Pozastavil sa však nad stavom rozvrátenej poľnohospodárskej výroby na Slovensku, prudkým znížením množstva hospodárskych zvierat, predimenzovaným pestovaním olejnin, pustnúcimi bývalými výrobnými zariadeniami na družstvách i v potravinárskom priemysle, ako aj vinohradníckej výroby pod Malými Karpatmi, kde vyše polovice vinohradov je neobrobebných. Odporučil venovať väčšiu pozornosť výrobe a predaju regionálnych produktov prostredníctvom agroturistických zariadení, roľníckych trhov a prostredníctvom predaja z roľníckeho dvora.

Alarmujúci stav v porovnaní s okolitými štátmi

Pre majoritne vidiecku krajinu, akou je Slovensko, je zarážajúce, že vyše polovice potravinárskych výrobkov sa dováža zo zahraničia. Aj preto je potrebné venovať väčšiu pozornosť aktivitám SZVTA a efektívnemu rozvoju vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky. Prijmy z cestovného ruchu nedosahujú na Slovensku úroveň okolitých štátov a ich podiel na národnom dôchodku je neprimeraný našim prírodným podmienkam. To sa týka aj celkových príjmov z cestovného ruchu a poklesu zamestnanosti na slovenskom vidieku. Celoslovenský seminár *Vidiecka krajina, miesto, kde ľudia žijú, pracujú a oddychujú* je z tohto pohľadu aktuálnou výzvou na oživenie vidieckej turistiky v Slovenskej republike.

FRANTIŠEK MACH, ŠTEFAN PIRI

Slovenský zväz vidieckej turistiky a agroturistiky

Foto: František Mach